

COLOFON

Franse Ardennen is een uitgave van:

Elke bestemming heeft een onverteld verhaal

Edicola Publishing bv
Postbus 2013
7420 AA Deventer
info@edicola.nl
www.edicola.nl

Vormgeving: Peter Beemsterboer, www.beemsfoto.nl

Tekst en foto's: Gerrit Jan Mulder en Nel Bruil,
www.tableaumulder.nl
Fotobewerking: Mirthe Wielens:

ISBN 978-94-92920-38-6
NUR 512

© 2018 / Edicola Publishing bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

HET BEGIN

Een tweede huis in Frankrijk	7
------------------------------	---

DEEL I: DE FRANSE ARDENNEN

Woinic: het metalen everzwijn	17
De streken in de Franse Ardennen	19
Rust en ruimte	21
Het landschap	22
Het klimaat	24
Typische bouw van huizen	25
Nog niet ontdekt door toeristen	26
Elk dorp een oorlogsmonument	28
Landbouw	29
Village fleuri	30
Het dagelijks leven	31
Markten en regionale producten	33
Brocantes en dorpsfeesten	34
Franse Ardennen met de auto	39
Franse Ardennen met de fiets	41
Franse Ardennen te voet	44

DEEL II: CHARLEVILLE-MÉZIÈRES EN OMGEVING

Charleville-Mézières	51
Givet	66
De grotten van Nichet	69
Hierges	71
Haybes	72
Fumay	74
Revin	78
Rocroi	79
Bogny-Sur-Meuse	81

Rimogne	83
Montcornet	86
Karten in Lonny	88
Lac des Veilles Forges	88
Bijzonder café in Blanchefosse	89
Een hondenhotel in Le Tambourin	90
Le Familistère in Guise	91
Brûly-de-Pesche in België	98

DEEL III: SEDAN EN OMGEVING

Sedan	105
Zwemmen in Lac de Douzy	114
Ouvrage La Ferté	115
Wandeling langs Canal des Ardennes	121
Vendresse	123
Zwemmen in Lac de Bairon	124
Parc Argonne Découverte	125
Privémuseum 1914 -1918 in Nantillois	125

DEEL IV: RETHEL EN OMGEVING

Rethel	133
Signy l'Abbaye	135
Launois sur Vence	141
De cidrerie in Lalobbe	143
Neuvizy	144
Museum Oorlog&Vrede Novion-Porcien	149
De kerk van Sint Didier in Asfeld	152
Wandeling langs station Voncq	153
Toeristisch treintje vanuit Attigny	154
Museum van Verlaine in Juniville	156
Nawoord	159

aan te passen. Het woord kredietcrisis bestond nog niet, onze woning in Nederland werd als vanzelf ieder jaar meer waard en banken stonden in de rij om ons geld te lenen. De bomen groeiden kortom tot aan de hemel en niets stond ons in de weg om de zoektocht te starten.

Lang gezocht in Nord-pas de Calais...

De streek waar we ons wilden vestigen was Nord-pas de Calais. Een mooie streek in het noordwesten van Frankrijk met glooiende heuvels en leuke dorpjes op slechts vier uur rijden van Nederland. Een belangrijk pluspunt van deze streek leek ons ook de nabijheid van de zee. We zagen de eindeloze strandvakanties al voor ons. De kinderen verwoed scheppend in het zand en wij die daar tevreden naar keken. Vele malen zijn wij naar Frankrijk afgereisd om daar de huizen, die wij op internet hadden gezien, te bekijken. Vaak betekende dit dat wij met een duizelingwekkende vaart over kleine landweggetjes

achter de auto van een Franse makelaar aanreden om uiteindelijk bij een verlaten huis aan te komen. Niet zelden waren de huizen die wij te zien kregen in een erbarmelijke staat. Terwijl de Franse makelaar ons dan door het huis leidde en ons in een charmant allo-allo-achtig Engels verzekerde dat het in een uitstekende staat verkeerde, zagen wij de scheuren in de muren en de gaten in het dak. Meestal kwamen we teleurgesteld van deze tochten terug. Het huis had er op internet leuker en beter uitgezien dan dat het in werkelijkheid was. En soms was het net voor onze neus verkocht. Na anderhalf jaar waren we bijna zover dat we de zoektocht wilden staken. We geloofden er niet meer in dat we 'ons' huis zouden vinden. En juist in die tijd viel ons oog op een huis dat op internet te koop werd aangeboden. Niet in Nord pas de Calais maar in de Franse Ardennen.

... maar gevonden in de Franse Ardennen!

Toen we het huis in de Franse Ardennen gingen bezichtigen, bleek het volledig aan onze eisen te voldoen. Voldoende grond voor de gedroomde mini-camping, binnen het door ons gestelde budget en bovendien direct bewoonbaar. En ook viel ons op hoe ongelooflijk mooi deze streek is. Veel bos, velden en heuvels die net iets steiler zijn dan die in Nord-pas de Calais. We hoefden er niet lang over na te denken. Dit is het huis waarnaar we op zoek waren en enkele maanden later tekenden we in aanwezigheid van de Franse notaris aan onze Franse keukentafel met trillende handen de vele pagina's van het Franse

En nog meer dorpsfeesten

Behalve de jaarlijkse brocante kennen de meeste dorpen ook het jaarlijkse dorpsfeest, het *fête patronale*. Ieder dorp heeft zijn eigen beschermheilige en de naamdag van deze beschermheilige wordt jaarlijks uitbundig gevierd. De invulling van het feest, dat doorgaans enkele dagen duurt, verschilt per dorp maar enkele elementen komen op ieder feest wel terug. Zo heeft ieder dorpsfeest een jeu de boules wedstrijd en een kermis en worden er lange tafels en banken geplaatst waaraan men met elkaar eet en drinkt. Vaak is er tijdens het feest ook een podium opgebouwd waar muziektoptréens op plaatsvinden of een dj staat.

Maar behalve het dorpsfeest kunnen er per dorp nog andere activiteiten zijn zoals bijvoorbeeld een *marché des fleurs* (bloemenmarkt) of een *marché des bulbes* (bollenmarkt). Maar wat het thema ook is, het vormt altijd een reden om elkaar te ontmoeten en met elkaar te eten en te drinken.

FRANSE ARDENNEN MET DE AUTO

Een manier om de Franse Ardennen te verkennen is om deze te doorkruisen met de auto. Er zijn verschillende autoroutes die langs de weg met borden staan aangegeven. Een aantal van deze routes loopt ook door België. Deze routes hebben de volgende thema's.

De legendenroute van Maas en Semois (65 km)

Deze route, met als thema de legendes van de Ardennen, loopt door het hartje van het Ardennenmassief dat zich uitstrekt boven de meanders van de Maas en de Semois. Er zijn diverse mooie uitzichtpunten op deze route. In Laifour kun je de *Dames de Meuse* bewonderen. De legende is dat drie vrouwen hun ridders ontrouw waren terwijl die op kruistocht waren. Voor straf werden de vrouwen versteend. In deel 2 wordt deze legende verteld.

De Rimbaud-Verlaineroute (150 km)

Deze route komt langs de plaatsen die belangrijk waren in het leven van Arthur Rimbaud en Paul Verlaine, twee grote namen uit de Franse literatuur. Zo begint de route in Charleville-Mézières, waar Rimbaud is geboren en leidt deze vervolgens via Roche naar Rethel, waar Verlaine Engelse les gaf op een school. In Juniville is de herberg te bezoeken waar Verlaine tussen 1880 en 1882 regelmatig (veel) absint, een sterke anjisdrank, dronk. Te genwoordig is de voormalige herberg ingericht als een museum dat is opgedragen aan Verlaine.

De vestingkerkenroute van de Thiérache (150 km)

Van Charleville-Mézières tot aan de grens met het departement de Aisne vormt deze route een gesloten circuit van 150 kilometer langs abdijen en kastelen. Ook kom je veel versterkte kerken tegen met hoektorens, donjons, schietgaten en uitkijktorens. Het getuigt van de geschiedenis waarin de bevolking zich moest beschermen tegen, de veelal Spaanse, troepen die de strek afstroopten, van de Honderdjarige oorlog tot in de 17^e eeuw.

De vestingwerkenroute (140 km)

Deze route leidt langs diverse vestingwerken. Zo kom je onder andere langs het door Karel de V in Givet gebouwde fort Charlemont, het fort van Sedan, de stervormige vestigingsstad Rocroi, het kasteel van Montcornet en het laatste fort van de Maginot-linie in La Ferté.

Wereldberoemd marionettenfestival

Sinds 1961 vindt in Charleville-Mézières elk oneven jaar in september het marionettenfestival plaats. Dit marionettenfestival is inmiddels uitgegroeid tot het grootste ter wereld. Sinds 1981 is aan de Place Winston Churchill het *Institut International de la Marionette* gevestigd. Naast dit instituut is een groot uurwerk. Onder dit uurwerk is ieder uur een fragment uit de legende de vier heemskinderen, gespeeld door marionettenpoppen, te zien.

Uit eten in Charleville-Mézières

Er zijn in Charleville-Mézières verschillende restaurants waar je goed en gezellig kunt eten. Een restaurant waar wij graag komen is het *Garden Ice Café* aan het Place Ducale. Het is altijd goed bezocht, ook door de 'lokalen' waardoor je goed de Franse sfeer proeft. In de zomermaanden kun je op het terras dat zich op het Place Ducale bevindt plaatsnemen. Vanaf daar heb je een mooi uitzicht op het Stadhuis en de andere zachtgele panden rondom het plein.

Een andere aanrader aan het Place Ducale is het *Café-Restaurant Le Cardinal*. Een goed en leuk Italiaans restaurant is gelegen aan de Avenue Jean Jaurès. Hier zit *Restaurant Pizzeria Alizee*. Uitstekende pizza's en een plezierige ambiance. In de zomermaanden kun je op het terras eten, met uitzicht op het standbeeld van Charles de Gonzague.

Bowling en andere mogelijkheden tot vermaak.

Enkele jaren geleden is in Charleville-Mézières een groot bowlingcentrum, *Bowling Central Park*, geopend. Hier kan je overigens niet alleen terecht voor bowling maar ook voor laserquesten en poolen. Ook bevindt zich in dit centrum een grote indoor speeltuin voor kinderen van 2 tot 12 jaar. Het spelcentrum is gevestigd aan de Rue de Longueville, niet ver van het Place Ducale. Vlakbij het bowlingcentrum is een grote parkeerplaats van twee verdiepingen waar je voor een redelijke prijs je auto kan parkeren. www.lecentralpark.fr

Zwemmen in Charleville-Mézières: binnenbad of bij een meertje

Charleville-Mézières heeft een groot overdekt zwembad, Centre Aquatique Bernard Albin. In dit zwembad zijn de meeste gebruikelijke faciliteiten die men in een zwembad zoekt aanwezig.

① www.ardenne-metropole.fr

In de zomermaanden is er net buiten de stad een groot openlucht recreatiegebied met een zwemmeer waaraan een opgespoten zandstrand ligt. Dit recreatiegebied met de naam *La WARENNE* heeft een groot grasveld waarop zowel in de zon als in de schaduw gerecreëerd kan worden. Ook zijn er douches, toiletten en speeltoestellen voor kinderen. De kwaliteit van het water wordt regelmatig gecontroleerd. Het adres is: Promenade de la WARENNE, Charleville-Mézières.

kleine stadje is mooi verzorgd en het stadsplein, place d'Armes, wordt omringd door verschillende oude huizen waarvan het oudste huis dateert uit 1676. Op de Place Verte, links voor de markthal is een houten paal in een oude steen geplaatst. Deze steen is het oude voetstuk van de vroegere schandpaal van het stadje. In de stad bevindt zich het *Musée de la bataille de Rocroy et de la guerre de 30 ans*. In dit museum wordt aan de hand van 2500 miniatuur soldaatjes de slag bij Rocroi uitgebeeld. www.otrocroi.com

Overdekt zwembad Rocroi

Iets buiten Rocroi ligt het zwembad *Centre Aquatique du Nord-Ouest Ardennais*. Een zwembad met glijbaan, sauna en jacuzzi. www.piscinerocroi.wixsite.com/piscine-rocroy

BOGNY-SUR-MEUSE

Bogny-sur-Meuse is onder meer bekend van de legende van de Vier Heemskinderen. Deze legende, die overigens verschillende versies kent, is op een plateau op de rots boven de stad Bogny-sur-Meuse met geïllustreerde teksten in vitrines geplaatst. Het verhaal is van vitrine tot vitrine in het Frans en Engels te lezen en het wandelpad dat langs deze vitrines loopt, komt uiteindelijk uit bij een indrukwekkend standbeeld dat het paard Beiaard en de Vier Heemskinderen verbeeldt. Vanaf deze plaats is een prachtig uitzicht op Bogny-sur-Meuse en de Maas. Je vindt dit plateau door in Bogny-sur-Meuse de bordjes *Quatre fils Aymon* te volgen. De legende van de Vier Heemskinderen is in de Franse Ardennen nog altijd springlevend. Tijdens onweer

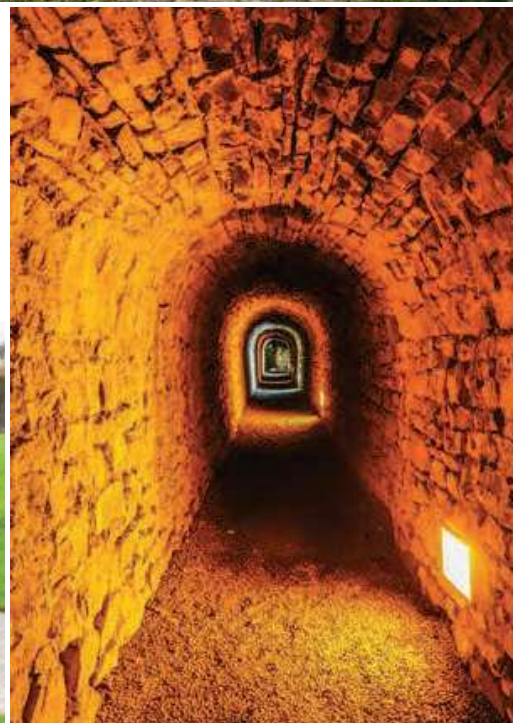
vertellen ouders in deze streek hun kinderen dat wanneer het onweert, de donder afkomstig is van Beiaard die met zijn hoeven tegen de rots slaat.

De legende van de Vier Heemskinderen

De legende van de vier heemskinderen gaat over de vier zonen van de graaf van Aymon, een vazal van Karel de Grote: *Reinout, Alard, Writsaert en Ritsaert*.

Rondje Rocroi: leuke wandeling over de vestingwerken

De vestingwerken rond Rocroi dateren van rond 1555 en zijn tot op de dag van vandaag nog grotendeels intact. Over de vestingwerken is een leuke wandeling uitgezet die rond de stad leidt en die door tunnels en gangen gaat en telkens een ander uitzicht op de stad biedt. De stad Rocroi is vanuit de vesting door twee poorten te bereiken. Het

Wij hebben een keer in het kasteel overnacht om dit zelf te ervaren. De meeste hotelkamers kijken uit op de binnenplaats van het kasteel. De duurdere kamers bevinden zich in het hoger gelegen gedeelte van het kasteel en hebben op de kasteelmuur een gelegenheid om buiten te zitten. Weliswaar zeer toeristisch maar zeker erg leuk om mee te maken, zijn de fakkeloptochten die vrijdags en zaterdags in de zomermaanden vanuit het kasteel plaatsvinden. Deze optochten starten rond zonsondergang. De fakkels kunnen in het kasteel worden gekocht en nadat deze zijn aangestoken word je door een gids door het kasteel geleid. De gids vertelt tijdens deze, overigens Franstalige, rondleidingen, wat wetenswaardigheden over de geschiedenis van het kasteel. Voor wie niet goed Frans spreekt zijn er op strategische plaatsen borden geplaatst waarop in het Nederlands uitleg wordt gegeven over wat er te zien is. Tijdens de fakkeloptocht kom je op verschillende plaatsen waar vandaan je een prachtig uitzicht hebt over het oude gedeelte van de stad. Erg leuk om aan mee te doen.

Ridderspelen

Naast de fakkeloptocht worden er in de zomermaanden ook ridderspelen georganiseerd. Ook deze zijn Franstalig maar voor anderstaligen is er een korte schriftelijke uitleg beschikbaar. De spelen die wij gezien hebben, vormden een uur durend vrolijk spektakel waarin de 'ridders' op fraai uitgedoste paarden allerlei klassieke spelen laten zien. Dit ingebed in een verhaal waarin het natuurlijk gaat om de gunsten van een mooie prinses. Het hoogtepunt van deze spelen was het lanssteken waarbij de ridders elkaar van het paard trachten te stoten door elkaar zo hard mogelijk met een lans te raken.

Kerkhof Saint-Charles

Het is niet onze gewoonte om in onze vrije tijd begraafplaatsen te bezoeken, maar voor de begraafplaats Saint-Charles in Sedan hebben we een uitzondering gemaakt. Het is een grote begraafplaats met onder meer veel oorlogsgraven van Franse, Engelse, Belgische en zelfs Russische en Roemeense oorlogsslachtoffers. Helemaal in het midden van de begraafplaats staat een wat vreemd aandoend betonnen monument en om dit monument was het ons te doen. Het verkeert in een slechte staat en zelfs zo slecht dat er dranghekken omheen zijn geplaatst om te voorkomen dat mensen het betreden en dan door brokstukken worden geraakt. Op het monument zijn hier en daar nog teksten in het Duits te lezen die doen vermoeden dat het monument iets met één van de wereldoorlogen te maken heeft. En dat is ook inderdaad het geval. Een deel van deze begraafplaats was namelijk ooit een enorme begraafplaats voor gesneuvelde Duitse militairen in de Eerste Wereldoorlog. De Duitse legerleiding besloot in het voorjaar van 1915 om midden op de Franse begraafplaats van het door de Duitsers bezette Sedan een begraafplaats voor de Duitse slachtoffers te maken. Er zijn hier 500 individuele graven gekomen maar door plaatsgebrek moest aan het einde van 1915 alweer worden uitgeweken naar een andere begraafplaats in Sedan.

Het Duitse deel van Saint-Charles werd door de Duitsers omheind met een grote muur en op dit deel van de begraafplaats werd ter ere van de gevallen door de Duitsers een groot monument gebouwd. Het monument dat uiteindelijk in de tweede helft van 1915 is opgericht, vormde met zijn pilaren een hemelpoort voor de zielen van de gestorven soldaten. De nauwelijks meer leesbare tekst op het monument luidt als volgt:

SIGNY-L'ABBAYE
1566 - **SIGNY LE PETIT** - Colonie de Vacances "La Vénérie"
Les Jeux dans le Parc

Na de sluiting van de vakantiekolonie heeft het complex nog tijdelijk dienst gedaan als schoolgebouw voor de jeugd van Signy l'Abbaye maar toen dat ook was beëindigd, raakte het complex in de vergetelheid. Jarenlang heeft het er leeg en verlaten bijgestaan. Alleen het jaarlijkse popmuziekfestival *Ardenn'Rock* vond daar nog plaats.

In de eerste jaren van ons verblijf in de Franse Ardennen liepen we graag tussen de verlaten en vervallen gebouwen om daar de sfeer van vroeger op te snuiven. Het terrein had iets desolaats en her en der in de oude gebouwen vond je nog brieven die betrekking hadden op de kinderen die hier in het verleden leefden, speelden en op grote slaapzalen overnachtten. We vonden het altijd jammer dat zo'n prachtig terrein met zo'n geschiedenis zo zonder bestemming bleef. Weliswaar werd één van de gebouwen sinds 2004 gebruikt door het bomenklimpark *Le Chêne Perché* (zie hierna) maar alle andere gebouwen leken aan hun lot overgelaten te zijn.

Tegenwoordig: prachtig gelegen camping met zwembad en restaurant

Gelukkig bruist het tegenwoordig weer van de activiteit op la Vénérie. Zo is sinds medio 2017 de gemeentelijke camping van Signy l'Abbaye naar het terrein van la Vénérie verhuisd. Deze camping bevond zich eerst op het plaatselijke voetbalveld maar heeft tegenwoordig dus een eigen prachtige plek. Op de camping kan je natuurlijk met een eigen tent, caravan of camper staan maar het is ook mogelijk om een gite te huren. Bij het campingterrein is eveneens vanaf 2017 een zwembad, met binnen- en buitenbad, geopend. In het oude jachthuis van monsieur Morel is nu het restaurant *La Fourchette* (de vork) gevestigd. Dit restaurant is voor iedereen geopend, niet alleen voor campinggasten. www.domainedelavererie.fr

Le Chêne Perché: prachtig aangelegd klimpark

Sinds 2007 is op het terrein van de Vénérie een bomenklimpark geopend, *Le Chêne Perché*. Een mooi en spannend klimpark waar op hoogte tussen de verschillende bomen geklimmen kan worden. Er zijn diverse parcours voor zowel kleine kinderen als de wat oudere jeugd en volwassenen. Bijzonder aan het klimpark is dat het park ook de mogelijkheid biedt om in boomhutten te overnachten. Het ontbijt wordt dan 's ochtend in een picknickmand omhoog getakeld. Een bijzondere ervaring! www.lecheneperche.com